

NOVADNIEKS

CETURTDIEN,
1990. gada 8. novembrī

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 133 (6136)
Maksā 3 kap.

RAJONA PANORĀMA

Latvijas Republikas Iekšlietu ministrija un sanitāri epidemioloģiskā stacija ziņo, ka Daugavā konstatēts daudz bojā gājušu zivju. Baltkrievijā, precīzāk — Novopolockā, kāds uzņēmums ievadījis upē ar zīlskābi piesātinātus notekūdeņus. Tāpēc Iekšlietu ministrija un sanitāri epidemioloģiskā stacija brīdina: kategoriski aizliegts zvejot un lietot uzturā saindētās zivis, kā arī izmantot Daugavas ūdeni.

Rudzētu vidusskolā ir tradīcija — rudens brīvdienas veikt ceļojumiem un ekskursijām. Tā tas ir arī šoruden. Grupa Rudzētu vidusskolas skolēnu un skolotāju visu šo nedēļu pavada Kijevā.

«Tēvzemes nedēļa» — tā ilgs no 12. līdz 18. novembrim un būs veltīta Latvijas Republikas proklamēšanas gadadiņai. «Tēvzemes nedēļas» pasākumos iesaistīsies rajona skolēni, bet galvenie organizatori būs rajona skolu jaunrades centra darbinieki.

«Tēvzemes nedēļu» Preiļos atklās izstāde «No vecmāmiņas pūra lādes» — grāmatu namā «Latgale». Savukārt rajona kultūras nams aicinās uz bērnu zīmējumu izstādi «Skaistu kopsim tēva sētu». Notiks viktorīna par rajona vēsturi un kultūru, kā arī daiļlasītāju konkurss. Pieci labākie daiļlasītāji tiks izvirzīti uz novada skati, kas bērnus no visas Latgales decembra sākumā pulcinās tieši Preiļos. «Tēvzemes nedēļas» noslēgumā paredzētas tikšanās ar mūsu novadniekiem — interesantiem un ievērojamiem cilvēkiem.

Līdzīgas pasākumus — izstādes un tikšanās — rīkos arī Līvānu bērnu jaunrades nams. Savukārt bibliotēku darbinieki iepazīstinās ar Latgales autoru darbu izstādi.

Līvānu stikla fabrikas administrācija nolēmusi pārprofilēt gaismas vada ceļu un ražot šeit šķirnes traukus. Šajā sakarībā ceha kolektīvs izteicis protestu un lūdz republikas Ministru Padomi, pilsētas Tautas deputātu padomi un uzņēmuma darba kolektīva padomi pārskatīt minēto lēmumu, kā arī izlemt jaunu jautājumu par optiskās šķiedras ražošanas perspektīvām un ceha saimniekošanas formām. Līvānu deputāti atbalstīja protestu, jo uzskatīja, ka nav mērķtiecīgi tālāk paplašināt stikla izstrādājumu ražošanu fabrikas pašreizējā teritorijā.

Rajonā — trīs milicijas iecirkņi

Notika Preiļu rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas sēde, kurā sakarā ar milicijas reorganizāciju apstiprināja jauno struktūrvienību vadītājus.

Par Preiļu rajona iekšlietu nodaļas priekšnieku apstiprināts Imants Bekešs. Turpmāk rajonā būs arī trīs milicijas iecirkņi. Par Preiļu milicijas iecirkņa priekšnieku rajona izpildkomiteja apstiprināja Nikolaju Maksimovu, kurš līdz šim strādāja par rajona iekšlietu daļas priekšnieka vietnieku, par Līvānu iecirkņa priekšnieku — Nikolaju Kazenko (līdz šim bija Līvānu milicijas nodaļas priekšnieks), bet par Aglonas iecirkņa priekšnieku — Valdi Trubiņu, kurš šeit veica milicijas iecirkņa inspektora pienākumus.

P. Strauts

Kolhozā «Nākotne» kā ailaž labāko skaitā (tiesa, tagad nedaudz sasirdzis) ir mehanizators Andris Sotnieks (attēlā). Viņš krietni pastrādājis labības novākšanā. Iekūlis visvairāk graudu — 573 nosacītās tonnas. Rudens arumā pieveikti 80 hektāri.

J. Salnaviča foto

Mums ir par ko runāt

10. novembrī sievietes — delegātes no darba kolektīviem — pulcēsies kopā, lai apspriestu savas problēmas un noteiktu virzienus, kuros turpmāk darbosies jaunā tās nosaukums, domāsim kopīgi — vairāki priekšlikumi jau saņemti.

Konferences sagatavošanai izveidota organizācijas komiteja, kura darbojas jau kopš oktobra sākuma. Ka sievietēm šajā pārejas periodā nav viegla dzīve, ka tā nekļūst vieglāka arī tuvākajos divos gados, visiem acīmredzams. Taču mēs, sievietes, vienmēr esam bijušas optimistes un ticējušas labākam likteņim, tāpēc mums jāapvieno savi pūliņi neatkarīgi no tautības, ticības un pasaules uzskata. Un, lai cik grūti nebūtu, mums jāpaspēj paveikt visu. Bez tiesā darba uz sievietes pleciem gulst mājas solis, pastāvīga stāvēšana rindās, rūpes par to, kā pabarot ģimeni. Tāpēc, cienījamās sievietes, mums ir par ko runāt, ir ko apspriest.

Ar gandarījumu varu paziņot, ka republikas Bērnu fonds mums vērās atļaut darbinieku, kurš nodarbošies ar daudz bērnu ģimeņu un vientuļo māšu problēmām. Konferencē pilnīgi tiks pārskatīta sieviešu organizācijas struktūra. Tiks ievēlēts jauns komitejas un valdes sastāvs, tāpēc

lūdzam delegātes izraudzīties cienīgas kandidatūras, lai varētu nodrošināt pieņemto lēmumu izpildi.

Oktobra beigās notika rajona sieviešu padomes, sieviešu padomju un Preiļu siera rūpnīcas darba kolektīva padomes pārstāvju lietišķa tikšanās ar rajona vadību — I. Muzikantu un I. Sņikeru, kā arī ar siera rūpnīcas direktoru V. Solovjovu. Tā bija interesanta saruna, kas deva jaunu ievirzi sieviešu kustībai un kurā izskanēja ne mazums konstruktīvu priekšlikumu.

Rajona sieviešu organizāciju jāreģistrē rajona Tautas deputātu padomei, jāpaplašina tās pilnvaras. Gribu atgādināt, ka nekas pats no sevis nerodas. Tāpēc daudz kas būs atkarīgs no mūsu pašu darbīguma.

Mūs interesē daudzi jautājumi — ekoloģija, skaistums mums apkārtnē, bērni, viņu audzināšana un kultūra, mūsu iztikas līmenis. Mūs uztrauc vīriešu uzvedība — vai ne-

būtu laiks izveidot arī vīriešu biedrību (viņiem arī ir ne mazums problēmu) — noziedzības pieaugums pusaudžu vidū, žūpība, spekulācija, kam neviens nepievērš uzmanību. Taču galvenais — jārūpējas par to, lai mūsu ģimenes būtu stabilas un veselas.

Mums jācīnās, lai tiktu samazināts darba dienas ilgums mātēm, kuras audzina divus un vairāk bērnus. Daudzas mūsu sievietes dzīvo un strādā neapmierinošos apstākļos.

Konferencē ievēlēs delegātes uz republikas sieviešu konferenci, gatavošanās kurai jau notiek. Pie mums viesosies Daugavpils vīriešu kamerorkestris.

Mēs ceram, ka konference sieviešu kustībā ienesīs jaunas vēsmas, ka sieviešu balstī ieklausīsies visu reģu vadītāji.

K. LACIS,
rajona sieviešu padomes priekšsēdētāja

P. S. Honorāru lūdzu pārskaitīt rajona žēlsirdības fondā.

Vadītāja viedoklis

„Zemnieki ir konservatīva tauta...”

«Parunāsim par dzīvi,» teicu kolhozā «Nākotne» priekšsēdētājam Rihardam Borovskim. Uz to viņš atbildēja, ka neesot te daudz ko runāt un spriest. Nav tā un nav šī, nav daudz kā. Un pilsētā tāpēc labāk nemaz nerādīties, jo visur rindās, stumdišanās, bjaustīšanās un gatavā nervu bojāšana.

Labi, tad runāsim par laukiem. Par to priekšsēdētājam iebildumu nav. Pie saimniecības vadības stūres jau sešpadsmito gadu. Ir izbaudīti stagnācijas laiki «labumi», pamatīgi iepazīti cilvēki, redzēti jauni piedzīstam un izaugam, redzēti vecie nomirstam. Pats priekšsēdētājs ir kolhoznieku un rajona vadības rāts un bieži vien pats paslavēts. Tātad — ir par ko parunāt.

lauki interesē tik vien, lai būtu ar ko ledusskapi piekraut, lai būtu ko paēst. Bet kas īsti notiek laukos un kā tur dzīvo cilvēki — tas tā saukto progresīvo un virzošo sabiedrības daļu maz iespaido. Iznāk, ja reiz tie paki, kā saka, sāk spuroties, dosim viņiem prioritāti. Un pameta kā bērnam grabulīti, lai rimstās.

Tā ir lietas viena puse. Otra puse — paši laucinieki. Loti izmainījusies kolhoznieku attieksme pret darbu. Nu kaut vai fermu strādnieki. Agrāk redzēju, ka centās lopus kārtīgi pabarot, rūpējās, lai fermā dublus un sniegu iekšā nenēs. Un apstākļi bija daudz smagāki, un barības bija mazāk. Bet tagad viss padarīts pa roku galam, ka tikai sagrābstīts. Vinsaulē pamazām aiziet tie, kuriem darbs bija nepieciešamība, pamats. Paliek tie, kuriem darbs interesē nevis darba, bet rubļa dēļ.

Un šis gads, kas mūs nepārtaukti mērcēja un slapjuma turēja, atgādina 1978. gadu. Apstākļi vienādi, tikai toreiz kolhozā cilvēku bija vairāk. Tā, kā šogad lauksaimniecība atstāta novārtā, tā nekad agrāk nebija. Visās normālās valstīs šo nozari uzskata par pamatu pamatu, gādā par tās attīstību, piešķir dotācijas. Vadībai galu galā ir jāsaprot, cik daudz tā laukiem ir parādā. Ar vārdiņu prioritāti nebūs līdzēts. Jādoma, kā saglabāt to, kas vēl nav iznīcināts — ticību, ka nākotne bus gaišāka.

Bet kāda ta īsti bus? Tagad grūti pateikt. Skaidrs, ka visi jau nu zemi nepaņems, atgrieš-

Zemnieki ir konservatīva tauta. Un viņu domāšanu par jaunām pārtaisīt ir ļoti grūti. Bet atšķirībā no citiem viņi visu laiku ir strādājuši. Un teikšu, ka strādā arī tagad. Visi citi var pa politiku maisīties, var streikot. Zemnieki tajā laikā ar sēj vai pļauj. Bet šobrīd ir tā, ka laucinieki strādā pēc inerces. Rajons mums nepalīdz ne par kaņķu, paldies dieviņam, ka vismaz netraucē. No valdības arī pagaidām nekas konkrēts nav sagaidīts — vienīgi par lauksaimniecības produkcijas cenām nolēmuši un tagad par nodokļiem sprēž. Bet tā — pa gaisu vien, pa gaisu vien.

Lauksaimnieki pa šiem gadu desmitiem ir visvairāk apspiests. Visvairāk ātpalīcis un nonācis pie atzinās, ka pārējo sabiedrību

(Nobelgums 2. lpp.)

Šī vieta ir svēta

Gandrīz piecdesmit gadus jau šī ziemeļrietumu pusē, gandrīz pilsētas centrā, atradās Preiļu miesta vecā kapsēta. Kur siltākās novakarēs savu dienisko «trīskāršo» vai alīnu iedzert. Kur drošākiem bērniem izblausīties un padzīties. Kur klēpiem cerināt saulzīti. Kur no dēļiem saslieta būdā varēja pat nakti pārļaut. Jā, šodien tas skan ciniski. Bet vēl vakar tā bija. Un mums visiem šķita, ka tas ir gandrīz normāli, un, ja ne gluži pēc kristīgu cilvēku likumiem, tad — pēc padomju gan.

Tad uzradās saujiņa entuziāstu, kas rudenos un pavasaros te grāba, cirta un citus palīgā aicināja. Līdz — šoruden Preiļu katoļu baznīcas draudzes ļaudis kādu rītu atnāca, lai pabeigtu savu darbu tad, kad šis kapu kalns atkal tiks iesvētīts. Daudz strādāja draudzes locekļi, Preiļu 1. vidusskolas skolēni un skolotāji, gan ar tehniku, gan līdzekļiem palīdzēja pilsētas un rajona

vadība. Un nu — 1. novembrī — visu Svēto svētku dienā tika iesvētīts sakoptās kapsētas centrā uzstādītais krusts.

Sapulcējušos ļaudis uzrunāja Preiļu katoļu draudzes dekāns Alberts Budže. Viņš teicās esam pārsteigts, cik liela bijusi ļaužu atsauce, ar kādu dedzību strādājuši skolēni. Pateicās visiem, kas šai darbā palīdzējuši. Taču: «...nevar vienā dienā atfirt to, kas gadu desmitiem bojāts. Daudz pieminēkļu ir sabojāti, daudzi — nozuduši. Taču tā ir laime un liela Dieva žēlastība, ka esam atraduši ceļu šurp atpakaļ.

Te ir daudz baznīckungu, vairāk kā jaunajos kapos, apbedīti. Daudz sabiedrisku darbinieku, kas Preiļu miestā dzīvojuši, strādājuši līdz pirmajam pasaules karam un vēl pēc tā. Te apbedīti tie, kas cīnījušies par mūsu miesta gaišāku, skaistāku nākotni.

Liela šī kapsēta bijusi, vairākkārt paplašināta. Taču daudzi no

šejienes ir aizvesti un pārapsēdīti, jo daudz ir bijis arī plānu, kā kapus nojaukt un ko te vietā likt. Bet cilvēku plāni ne vienmēr saskan ar Dieva vaju. Un, paldies Dievam, ka kapi vēl stāv. Paldies visiem, kas te strādāja un palīdzēja. Tas liecina, ka varam, ja vien gribam.. Tāpēc — dzīvosim tā, lai atjaunotu Latgales senos tikumus, kopsim savas dvēseles.

Te ir cilvēku dzīves, cilvēku mūži. Tie, kam mēs pateicību parādām. Šī vieta ir svēta. Kapsētai vienmēr jābūt svētai..»

...Un tad — kapu krusts un pati kapsēta saņēma svētību. Un ļaudis klusā lūgšanā pieminēja šie apbedītos, lūdzās par viņu dvēseļu mieru un pestīšanu.

Uz daudzām kapu kopīnām dega sveces un galvas lieca mētiņprozes — izradās, tik daudzi te savus senču kapus atminēja. Un labi, ka vismaz tagad, ka vismaz šī gada 1. novembra vakars — visu ticīgo mirušo

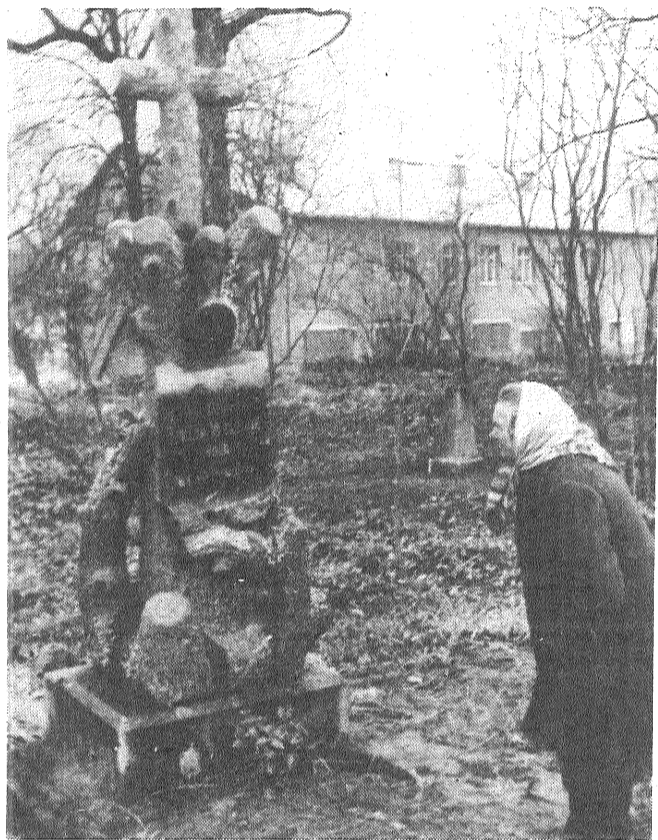
◆ Kapu krusts saņem svētību.

piemiņas vakars — atkal reiz pagāja tā, kā visā pasaulē kristiešiem ir pieņemts. Kad visi, kas vien spēj, aiziet pie saviem tuviniekiem, draugiem un kaimiņiem uz kapu kalnu pasēst.

Iācer, ka šo sava miesta kapu

kalnu vairs neaizmirsīsim. Turklāt dekāns Budžes kungs teicās, ka varbūt nākamreiz ļaudis tiks šie pulcināti jau uz kapu svētkiem.

S. JOKSTE

◆ Daudzi kapu pieminekļi sabojāti vai pasaulē aizvērti, taču daži vēl šodien lepni stiejas vecajos kapos.

◆ Arī tie ir vienīgi no mūsu miesta vārdiem, «1900» — vēsta zīmes uz tiem.

◆ Kapiem atgriezušies kopēji.

J. SILICKA foto

„Dāvana“ naudas viltotājiem

Kad pār Frankfurti nolaižas nakts, pilsētas ielās pastiprināta policijas konvoja apsardzībā parādās speciālas bruņumašīnas. No Centrālās Federālās bankas uz Vācijas zemju bankām tās ved jaunas, vēl pēc tipogrāfijas krāsas smaržojošas banknotes.

Nē, naudas reforma Vācijā pagaidām nav paredzēta. Vienkārši no 1. oktobra vecās 100 marku banknotes vietā apgrozībā tiek laista jauna. Uz tās attēlota visā Eiropā pazīstamā 19. gadsimta pianiste Klāra Šūmane, komponista Roberta Šūmana dzīvesbiedre.

Tuvāko divu gadu laikā paredzēts pakāpeniski nomainīt visu vērtību banknotes (tādas pavisam ir astoņas), kuras ir apgrozībā Vācijā. Uz

banknotēm būs attēloti tie, kas nesuši Vācijai slavu zinātnē un kultūrā un ir tās lepnums. Uz naudas zīmēm viņi būs attēloti uz to vietu fona, kurās dzimuši, dzīvojuši, radījuši savus darbus.

Vecās naudas zīmes vāciešiem patika. Arī uz tām bija attēloti Vācijas kultūras, mākslas un zinātnes darbinieki. Vienīgais vecās naudas trūkums — sīkās banknotes ātri nolietojās. 10 marku banknotes vajadzēja nomainīt jau pēc pusgada, bet 500 un 1000 marku naudas zīmes kalpoja piecus — sešus gadus.

— Jaunās naudas zīmes, — saka Federālās bankas atbildīgais darbinieks Joahims Fukss, — ir jaunākās tehnoloģijas produkts. Uz tām spe-

ciāli neredzīgajiem būs izspiests šrifts. Banknotes nodrošinātas pret viltošanu — uz tām vietām ir alumīnija pārklājs, speciāli diegi, grūti atdarināms mikrošrifts, ūdenszīmes. Jaunās banknotes var viegli notīrīt ar speciāliem automātiem, kas izsniedz naudu noguldītājiem, kad bankas slēgtas — vakaros un naktīs.

Kā izriet no Interpola datiem, naudas viltošanai Vācijā nav plaša vēriena. Rēķinot uz 10 tūkstošiem, viltotas ir tikai 2 banknotes. Pagājušajā gadā valstī atklātas viltotas banknotes par 304 tūkstošiem marku un 8 tūkstošiem viltotu monētu. Ielākoties — 5 marku vērtībā. Pēdas kriminālistus aizveda uz Itāliju un Turcijas Austrumiem, kur strādāja sava amata meistari: ar rokām izgatavoja banknotes un kala monētas.

Patlaban apstiprinājumu gūst fakts, ka viltotas Rietumvācijas markas aizvien biežāk un biežāk parādās Polijā, Čehoslovākijā un Padomju Savienības teritorijā. Kas attiecas uz Vācijas jaunākajām naudas zīmēm, tad te eksperti ir vienprātīgi — tās viltot nav iespējams.

Vladimirs Miļutenko
(IAN)

LABOJUMS

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā publicētajā «Rajona panorāmā» informācijā par Līvānu pilsētas Tautas deputātu padomes sesiju pieļauta korektūras kļūda. Pareizi jābūt: «Šai problēmai bija veltīta arī Līvānu pilsētas Tautas deputātu padomes kārtējā sesija, kas vakar notika izbraukumā — stikla fabrikā un kurā deputāti lēma, ko darīt ar uzņēmumu, kas ir viens no apkārtnes vides piesārņotājiem, sevišķi — tā pirmais ceļš, kuru, kā daudzi uzskata, nepieciešams slēgt».

9. novembrī plkst. 19.00 aicinām gan lielus, gan mazus uz rajona kultūras namu SVINET MĀRTIŅUS.

PĀRDOD kartupeļus. Telefons 58626.

Pamatojoties uz LR VAM 1990. gada 17. jūlija pavēli Nr. 2352/272, no 1990. gada 1. novembra aptiekās tiek ieviests cenrādīs maksājumiem par zāļu pagatavošanu.

Šī gada 10. novembrī plkst. 12.00 Aglonas pagasta ILZ-EZERA AUTOTRASE notiks LATGALES KAUSA IZCĪNA AUTOSPORTĀ.

Ieeja: pieaugušajiem — 1 rublis, skolēniem — 50 kapeikas.

Orgkomiteja

Tu projām aizgāji klusi. Tāda mīla, balta. Zem gadu nastas nogurusi.

(A. Grava)
Izsakām dziļu līdzjūtību Ernestam un Meinardam, no MĀTES atvadoties uz mūžu.

Darba biedri

Tavas rokas garos mūža gados Bija visur, darba rīts kur sauc, Sirds kā saule mācējusi atdot Dzīvei siltuma un gaismas daudz.

(M. Kempe)
Izsakām dziļu līdzjūtību TEKLAS JAZEPA m. SPŪLS piederīgajiem, viņu pēdējā gaitā izvadot.

Kolhoza «Vārkava» kolektīvs

Mīlo tētīn, tavas rokas Dzīvē prata tikai dot. Tikai vienu nepaspēji — Roku pasniegt aizejot.

Dalām bēdu smagumu un izsakām līdzjūtību Anitai, TETI kapu kalnīņā izvadot.

Agrorūpnieciskās apvienības «Preiļi» kolektīvs

Noriet saule vakarā. Meža galus zeltīdama. Klusi nolīkst sirmā galva. Saules ceļu aiziedama.

(T. dz.)
Skumju brīdī esam kopā ar Ernestu un Meinardu, no MĀTES atvadoties.

Kolhoza «Vanagi» kolektīvs

Galvenais redaktors Pēteris Pizelis

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1.

Tālrunis uzziņām: 22305.

Izdod apgāds «Avīze», Rīgā, Bruņinieku ielā 47.

Izdevējdarbības licence Nr. 000069.

Iespēsts ražošanas apvienības «Litta» Daugavpils tipogrāfijā

Valkas ielā 1. Ofsetspiedums. Viens nos. iespiedloksne.

Mēlens 13962 eksemplāri (latviešu valodā) — 40009 eksemplāri,

krievu valodā — 3953 eksemplāri. Pas. 1093.

Indekss 68169